

TVIRTINU
Viešosios įstaigos Centrinės projektų
valdymo agentūros
Viešosios ir privačios partnerystės skyriaus
Vadovė Jekaterina Šarmavičienė

**(VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTO PAGRINDINIŲ DUOMENŲ IR IŠVADOS DĖL
PROJEKTO IR PARTNERYSTĖS SOCIALINĖS EKONOMINĖS NAUDOS FORMA)**

CENTRINĖ PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA

**VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTO
„Klaipėdos rajono savivaldybės gyvenviečių kelių ir gatvių apšvietimo sistemos modernizavimas ir plėtra“ (toliau – Projektas)
Viešojo ir privataus sektorių partnerystės (VPSP) projekto pavadinimas**

ĮGYVENDINAMO

Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos (toliau – KRS)

Institucija, įgyvendinanti VPSP projektą

PAGRINDINIAI DUOMENYS IR IŠVADA DĖL PROJEKTO IR PARTNETRYSTĖS SOCIALINĖS EKONOMINĖS NAUDOS

I DALIS

INFORMACIJA APIE INVESTICIJŲ PROJEKTĄ

1. Informacija apie investicijų projektą	
1.1. Strateginis dokumentas, pagrindžiantis projekto poreikius	Investicinis projektas atitinka Klaipėdos rajono plėtros strateginio plano 2009-2020 m. 3 prioriteto „Darni rajono teritorijų ir infrastruktūros plėtra“ 3.3. tikslo „Atnaujinti ir išplėtoti inžineriniai tinklai“, 3.3.4. uždavinio „Modernizuoti ir plėtoti energetikos sistemas“, priemone „Rekonstruoti gatvių apšvietimo tinklus, įdiegiant ekonomiškumą taupančių šviesos diodų (LED) lempų šviestuvus, automatizuoti šių tinklų valdymą“.
1.2. Sprendžiama problema / projekto poreikis	Pagrindinė problema teikiant gatvių apšvietimo paslaugas Klaipėdos rajone, kurią bus siekiama išspręsti įgyvendinant šį projektą – neefektyvi ir vartotojų poreikių neatitinkanti Klaipėdos rajono savivaldybės gyvenviečių kelių ir gatvių apšvietimo sistema. Neefektyvi ir vartotojų poreikių neatitinkanti Klaipėdos rajono savivaldybės gyvenviečių kelių ir gatvių apšvietimo sistema sąlygoja didesnę eismo įvykių riziką. Visiškai neužtikrinant saugaus eismo didėja eismo įvykių tamsiuoju paros metu rizika.
1.3. Tikslas ir siekiamas rezultatas	Projekto tikslas - pagerinti Klaipėdos rajono savivaldybės gyvenviečių kelių ir gatvių apšvietimo paslaugų kokybę, sukuriant efektyvią ir šiuolaikinius reikalavimus atitinkančią kelių ir gatvių apšvietimo sistemą. Siekiami rezultatai - bus užtikrintas kokybiškas ir standartus atitinkantis gatvių apšvietimas ne mažiau kaip 18500 Klaipėdos rajono gyventojų. -
1.4. Nagrinėtos investicijų projekto įgyvendinimo alternatyvos	I alternatyva - Įrengiami nauji kelių ir gatvių apšvietimo tinklai ir sistema (įrengiami šviestuvai su pritemdymo funkcija, kuri leidžia sumažinti elektros išlaidas daugiau nei 30 proc.). II alternatyva – Įrengiami nauji kelių ir gatvių apšvietimo tinklai ir sistema, o šviestuvai su NEMA jungtimi. NEMA – tai standartizuota šviestuvų valdymo jungtis, kuri leidžia esant poreikiui apjungti visus šviestuvus į vieningą valdymo ir priežiūros sistemą (įrengiami šviestuvai su pritemdymo funkcija, kuri leidžia sumažinti elektros išlaidas daugiau nei 30 proc.).
1.5. Projekto ataskaitinis laikotarpis	15 metų
1.6. Pasirinkta alternatyva	I alternatyva - Įrengiami nauji kelių ir gatvių apšvietimo tinklai ir sistema (įrengiami šviestuvai su pritemdymo funkcija, kuri leidžia sumažinti elektros išlaidas daugiau nei 30 proc.).

CPVA išvada

I. Paklausos ir pasiūlos / poreikio / prielaidų pagrįstumas

IP pateikta informacija apie nagrinėjamą viešosios paslaugos aplinką Klaipėdos rajone (esamos gatvių apšvietimo infrastruktūros situaciją bei poreikį plėsti apšvietimo infrastruktūrą, kurios šiuo metu nėra) iš esmės nesiskiria, kuri buvo teikta ankstesniame IP. Pagrindiniai skirtumai yra tie, jog Klaipėdos rajono kelių ir gatvių apšvietimo sistemos modernizaciją nuspręsta vykdyti ES finansuojamais šaltiniais, o šiame IP įtraukiamos papildomos atskirų Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos seniūnijų gatvių atkarpos, kuriose nėra įrengta apšvietimo infrastruktūra, tačiau dėl nuolat augančio gyventojų skaičiaus, ir siekiant padidinti jų saugumą, tokios infrastruktūros poreikis tampa būtinas. Pateikti atnaujinti ir aktualizuoti pagal metus esamos situacijos elektros bei infrastruktūros palaikymo ir aptarnavimo kaštai.

Analizuojant alternatyvas skaičiavimuose, dėl investicijų pobūdžio, taikomas 15 m. projekto ataskaitinis laikotarpis, todėl kai kurie infrastruktūros elementai, kurių faktinis ekonominis tarnavimo laikotarpis yra ilgesnis už ataskaitinį laikotarpį (pvz. kabeliai – 30 m.), partnerystės pabaigoje Klaipėdos rajono savivaldybei bus perduoti dar pilnai nenudėvėti.

II. Tikslų ir rezultato atitikimas sprendžiamai problemai

Tiek ankstesniame tiek šiame IP pateikta paklausos analizė parodė, jog Klaipėdos rajone pastarąjį laikotarpį gyventojų apimtys tik didėjo, plėtėsi gyvenvietės, todėl esami gatvių apšvietimo infrastruktūros pajėgumai nėra pakankami ir neatitinka esamų poreikių, didėja eismo įvykių rizika tamsiu paros metu, nepašviestuose gatvės ruožuose neužtikrinamas eismo saugumas, didėja paskatos vykdyti nusikaltimus, tuo pačiu nukenčiant eismo dalyviams, pėstiesiems, bei gyventojams. Šiame IP planuojama išskirtinai tik infrastruktūros plėtra, o visas gatvių ir kelių apšvietimo sistemos plėtros poreikis detalizuotas atskiru Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2020 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. T11-429. Iš pateiktos informacijos galima spręsti, jog tikslas ir numatyti siektini rezultatai atitinką sprendžiamos problemos mastą.

III. Pasirinkto analizės metodo pagrįstumas ir principo pasirinkimas

IP alternatyvos apskaičiuotos sąnaudų – naudos analizės (toliau - SNA) metodu, tarpusavyje buvo vertinamos ir lyginamos pagal socialinius – ekonominius rodiklius (EGDV, ENIS, EVGN). SNA analizei buvo pasirinktas efektyvumo principas, kuris nusako, jog visomis nagrinėtinomis alternatyvomis siekiama tų pačių ar panašių rezultatų, o ekonominiu požiūriu pasirinkta alternatyva kitų alternatyvų atžvilgiu yra efektyviausia ir su paslaugos vykdymu susijusio siektino rezultato sprendimo būdas yra optimalus. Kadangi šio IP planuojamų investicijų pobūdis ir struktūra tenkina IP rengimo metodikoje nustatytas sąlygas, laikoma, kad pasirinktas analizės metodas ir principas yra pagrįstas.

IV. Nagrinėtų alternatyvų korektiškumas. Pasirinktos alternatyvos pagrįstumas

Abiejų alternatyvų nagrinėjimo atveju pasirenkama LED technologija, kuri laikoma ekonomiškiausia apšvietimo forma šiuo metu, bei padeda sumažinti elektros suvartojimą iki 30 proc. vertinant su natrio lempomis. Alternatyvose nagrinėjamas skirtingas šviesos srauto reguliavimo technologijos. Vertinant iš paslaugos teikimo perspektyvos ir tokios paslaugos teikimo pobūdį, lieka tik technologiniai apšvietimo sistemos reguliavimo aspektai, todėl laikoma, jog alternatyvos pasirinktos ir išnagrinėtos tinkamai. Pažymėtina, kad vertinant finansinius ir ekonominius alternatyvų skaičiavimus abiejų alternatyvų rezultatai labai artimi, tačiau I alternatyva dėl sąlyginai mažesnių investicijų į infrastruktūrą ir dėl jų įtakančių tolesnių skaičiavimų generuoja šiek tiek didesnę socialinę - ekonominę ir yra pasirinkta kaip optimali.

--

2. Investicijų projekto finansiniai duomenys (realios vertės)			
	Finansinio srauto vertė (su PVM)	Rizikų vertė (su PVM)	Finansinio srauto su rizika vertė (su PVM)
2.1. Kapitalo išlaidos	6 913 525	1 951 920	8 865 445
2.1.1. Investicijos	6 913 525	1 951 920	8 865 445
2.1.2. Reinvesticijos	-	-	-
2.2. Investicijų likutinė vertė	1 454 625	478 833	1 933 458
2.3. Veiklos pajamos	-	-	-
2.4. Veiklos išlaidos	1 256 300	413 548	1 669 848
2.4.1. Žaliavos	-	-	-
2.4.2. Darbo užmokesčio išlaidos	-	-	-
2.4.3. Elektros energijos išlaidos	357 541	117 695	475 236
2.4.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	-	-	-
2.4.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	898 758	295 853	1 194 611
2.4.6. Kitos išlaidos	-	-	-
2.5. Grynasis lėšų srautas (2.1 - 2.2 – 2.3 + 2.4)	6 715 200	1 886 635	8 601 835

CPVA išvada

I. Kapitalo išlaidų, veiklos pajamų (įskaitant pajamų kainodarą, jei taikoma) ir veiklos išlaidų pagrįstumas.

Pastebėjimai dėl kapitalo išlaidų

IP alternatyvoms įgyvendinti suplanuotos investicijos į gatvių apšvietimo įrangą ir medžiagas pagal faktinius įvykusius viešuosius pirkimus, šviestuvų kaip atskirų elementų kaina grindžiama komerciniais pasiūlymais, be to, atsižvelgiant į faktinį investicijų patyrimo laikotarpį (2023-2024 m.) investicijų dydis yra papildomai koreguojamas statybos sąnaudų elementų kainų indekso prognozuojama verte. Vertinant pastarojo laikotarpio medžiagų ir darbų kainų augimo tendencijas bei tai, jog pirkimai privataus operatoriaus atrankai vykdyti ir faktinės investicijos prasidės ne anksčiau kaip po pusantrų - dviejų metų, vertinama, kad investicijų dydis apskaičiuotas logiškai ir yra pagrįstas. Nors investicijų apimtis ir yra pakoreguotas bei perskaičiuotas indeksuojant vertes, tačiau jei ir toliau išsilaikys pakankamai intensyvus žaliavų ir darbų kainų augimas, išlieka rizika, kad suplanuotų lėšų apimtis gali būti nepakankama ir pareikalaus papildomų lėšų iš biudžeto.

Pastebėjimai dėl pajamų

Projektas pajamų negeneruoja, todėl šiame IP nėra vertinamos.

Pastebėjimai dėl veiklos išlaidų

IP skaičiuojamos ir vertinamos infrastruktūros būklės palaikymo ir elektros energijos išlaidos. Elektros energijos išlaidų apimtis įvertinta pagal kuriamos infrastruktūros apimtį ir charakteristikas, skaičiuojant norminį elektros energijos suvartojimą esant dabartinei elektros kainai. Infrastruktūros remonto ir eksploatacijos išlaidų apimtis apskaičiuota taikant metinį 1 proc. dydį nuo investicijų vertės. Pastebėtina, kad esamoje situacijoje KRS yra pateikusi faktinius tokių išlaidų dydžius ir turi surinkusi duomenis, kokios vidutinės išlaidos patiriamos modernizuotose gatvių apšvietimo atkarpose, todėl išskaičiuoti faktiniai tokių linijų parametrai ir pritaikyti naujai kuriamai infrastruktūrai leistų tiksliau prognozuoti tokio pobūdžio išlaidų apimtį.

II. Rizikos identifikavimo ir poveikio įvertinimo korektiškumas

IP rizika įvertinta standartinėje skaičiuoklėje nuo pateiktų finansinių šrautų, todėl apskaičiuotos rizikų vertės nurodytiems pinigų srautams laikomos pagrįstomis, be to planuodama investicijų apimtis, KRS įsivertino galimą jų pabrangimą faktiniu jų patyrimo metu.

3. Investicijų projekto finansinė, socialinė-ekonominė nauda			
3.1. Finansiniai rodikliai ¹	FGDV investicijoms ²	FVGN investicijoms ³	FNIS ⁴
	-6 579 601	-14,34%	-
3.2. Socialinio-ekonominio poveikio naudos (žalos) ir išorinis poveikis	IP socialinis - ekonominis poveikis buvo vertinamas pagal komponentą „ <i>Nelaimingų atsitikimų sumažėjimas</i> “, taip pat dėl naujos infrastruktūros sukūrimo ir paslaugai teikti reikalingos elektros energijos pagaminimo IP skaičiuojama patiriama žala pagal komponentą „ <i>Anglies dioksido (kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų) emisijos padidėjimas</i> “.		
3.3. Ekonominiai rodikliai	EGDV ⁵	EVGN ⁶	ENIS ⁷
	7 402 250	21,54%	2,59

CPVA išvada**I. Finansinių rodiklių apskaičiavimo korektiškumas**

¹ Skaičiuojami, naudojant nominalius pinigų šrautus, t. y. įvertinant infliacijos įtaką.

² Finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV) – būsimų projekto pajamų ir (investicijų ir veiklos) išlaidų skirtumo dabartinė vertė.

³ Finansinė vidinė gražos norma (FVGN) – tai tokia projekto gražos norma, kuriai esant FGDV lygi nuliui.

⁴ Finansinės naudos ir išlaidų santykis (FNIS) – būsimų projekto pajamų ir veiklos išlaidų dabartinių verčių santykis.

⁵ Ekonominė grynoji dabartinė vertė (EGDV) – būsimų projekto socialinės ekonominės naudos ir patiriamų išlaidų dabartinė vertė.

⁶ Ekonominė vidinė gražos norma (EVGN) – projekto socialinė-ekonominė gražos norma, kuriai esant EGDV lygi nuliui.

⁷ Ekonominės naudos ir išlaidų santykis (ENIS) – būsimos projekto socialinės ekonominės naudos išlaidų dabartinių verčių santykis.

Finansinėje ir ekonominėje analizėje naudojamos pagrįstos diskonto normos, atitinkamai 4% ir 5%. IP FGDV investicijoms rodiklis yra neigiamas, o tai reiškia, kad IP pajamų negeneruoja ir finansiškai neatsiperkantis.

II. Išorinio socialinio-ekonominio poveikio apskaičiavimo pagrindumas. Rodiklių vertinimas.

Išorinio socialinio-ekonominio poveikio naudos skaičiavimams pagal komponentą „Nelaimingų atsitikimų sumažėjimas“ naudojami aktualizuoti 2019 m. Klaipėdos rajone įvykusių eismo įvykių ir juose žuvusių bei nukentėjusių žmonių statistiniai duomenis, prielaidoms vertinti pateikti Lietuvos statistikos ir kiti moksliniai transporto tyrimų duomenys. Įvertinus informaciją ir pateiktas prielaidas, bei atsižvelgiant į planuojamas atlikti Klaipėdos rajone gatvių apšvietimo infrastruktūros plėtros darbų apimtį, kur įgyvendinus projektą bus laikomasi nustatytų gatvių apšvietimo ir eismo saugumo reikalavimų, laikytina, kad socialinės-ekonominės naudos skaičiavimai atlikti korektiškai.

Komponentu „Anglies dioksido (kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų) emisijos padidėjimas“ vertinama dėl gatvių apšvietimo sistemos plėtros išaugusias elektros energijos suvartojimo apimtį ir jai pagaminti tenkančios anglies dioksido emisijos padidėjimą. Skaičiavimai atlikti vadovaujantis konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio-ekonominio poveikio (naudos / žalos) vertinimo metodikos nuostatomis.

II DALIS

INFORMACIJA APIE PARTNERYSTĖS TAIKYMO TIKSLUS, PP APIMTĮ IR IŠVADA APIE PARTNERYSTĖS TAIKYMO TIKSLINGUMĄ IR NAUDĄ

4. VPSP pagrindiniai duomenys	
4.1. VPSP taikymo priežastys	IP yra nuspręsta įgyvendinti VPSP būdu atsižvelgiant į tai, kad KRS teikiamos viešosios paslaugos yra neefektyvios ir neatitinka kokybės reikalavimų. Kita priežastis įgyvendinti IP VPSP būdu - viešojo subjekto lėšų investicijoms trūkumas. Siekiant užtikrinti viešųjų paslaugų kokybę būtina modernizuoti gatvių apšvietimo infrastruktūrą, tačiau KRS neturi pakankamai lėšų bei dėl skolinimosi limitu negali skolintis, kad finansuotų šios infrastruktūros modernizavimą bei užtikrintų rajono gyventojams kokybišką kelių ir gatvių apšvietimo paslaugą.
4.2. Pasirinktas VPSP būdas	Valdžios ir privataus subjektų partnerystė (toliau – VŽPP)
4.3. Privataus subjekto atrankos būdas	Skelbiamos derybos
4.4. VPSP projekto pasirengimo terminai	
4.5. VPSP sutarties laikotarpis	15 metų
4.5.1. projektavimo / statybų (remonto) laikotarpis	2 metai
4.5.2. paslaugų teikimo laikotarpis	13 metų
CPVA išvada	
I. VPSP taikymo tikslingumas	
Projektui būdingi pagrindiniai VPSP požymiai (įgyvendinti VPSP projektą tikslingumo kriterijai):	
<ul style="list-style-type: none"> • kuriami ilgalaikiai sutartiniai santykiai, kurių pagrindu tikimasi pagerinti viešosios paslaugos – gatvių apšvietimo kokybę ir užtikrinti jos efektyvų valdymą; • egzistuoja poreikis investuoti į gatvių apšvietimo infrastruktūros plėtrą (dalis rajono gyventojų gyvena neapšviestose gatvėse), tačiau KRS neturi patirties suplanuoti, suprojektuoti ir įdiegti naujausias technologijas atitinkančias energijos taupymo priemones, kurių efektyvus valdymas gali užtikrinti ženklų elektros energijos sutaupymą; • atsižvelgiant į tai, kad elektros energijos sutaupymą lemia ne tik pasirinkta technologija, bet ir jos valdymo būdas, privačiam subjektui ketinama perduoti kompleksinę veiklą: suplanuoti esamą gatvių apšvietimo infrastruktūrą, suprojektuoti ir įdiegti energijos taupymo priemones įskaitant visus būtinus elementus, tokius kaip atramas, elektros energijos tiekimo tinklus ir kt.; atlikus investicijas – eksploatuoti/prižiūrėti gatvių apšvietimo tinklą; 	

- partnerystės sutarties vykdymo metu privatus subjektas prisiima didžiąją dalį statybos ir tinkamumo rizikų: privatus subjektas įsipareigoja suprojektuoti ir įdiegti naujausias technologijas atitinkančias elektros energijos taupymo priemones ir užtikrinti galiojančius standartus atitinkančios viešosios paslaugos teikimą;
  - investicijų atlikimo laikotarpiu KRS galimybės finansuoti infrastruktūros sukūrimo sąnaudas iš nuosavų ir (ar) skolintų lėšų yra nepakankamos, tačiau KRS disponuoja lėšomis, kurių pakaktų prisiimti ilgalaikius turtinius įsipareigojimus ir užtikrinti metinio atlyginimo mokėjimą privačiam subjektui;
- todėl darytina išvada, kad tikslinga inicijuojamą IP įgyvendinti VPSP būdu.

II. VPSP būdas

Pagal šiuo metu atliktus skaičiavimus ir numatytus VPSP tikslus, privačiam subjektui teisė vykdyti ūkinę komercinę veiklą naudojant Savivaldybės turtą bei papildomai investuoti į šį turtą nebus suteikiama, o visi mokėjimai už atliktus darbus ir teikiamas paslaugas per visą VPSP sutarties vykdymo laikotarpį bus vykdomi tik iš KRS asignavimų. Viešosiomis paslaugomis galutiniai vartotojai naudojami tiesiogiai nemokėdami už ją, paslaugų prieinamumą užtikrina KRS, kuri yra pagrindinis paslaugos užsakovas ir mokėtojas. Privačiam subjektui perduodama projektavimo, rangos darbų bei teikiamų paslaugų tinkamumo rizika, o paklausos rinkoje rizika KRS ir privatus subjektas dalinasi. Įvertinus visas aplinkybes pasirinktas teisingas VPSP būdas – VžPP.

III. VPSP sutarties terminas

Pagal pateiktą informaciją privatus subjektas atliks projektavimo bei rangos darbus per pakankamą terminą – 2 metus, o paslaugas teiks 13 metų. Maksimalus VPSP sutarties terminas – 15 metų, kuris atitinka reikalavimą, kad VPSP sutarties trukmė būtų trumpesnė arba lygi turto naudingo eksploatavimo laikotarpiui (šviestuvams numatomas 15 metų ekonominio naudingumo laikotarpis). Be to, nurodyta VPSP sutarties trukmė neviršija Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme (toliau – Investicijų įstatymas) nustatyto maksimalaus 25 metų termino.

5. Turtas	
5.1. Perduodamas turtas	-
5.2. Naujai kuriamas turtas pagal viešojo subjekto poreikius.	
5.3. Naujai kuriamas turtas privataus subjekto rizika.	

CPVA išvada**I. Turto perdavimas**

Šio Projekto apimtis – naujai įrengiamas kelių ir gatvių apšvietimas Klaipėdos rajono gyvenviečių gatvėse, kuriose nebuvo įrengtas gatvių apšvietimas. Kadangi gatvėse nėra įrengtas apšvietimas, joks turtas neperduodamas.

II. Apribojimai

Nenumatyti.

6. Veiklos		
6.1. Veiklų perdavimas privačiam subjektui		
6.1.1. Privačiam subjektui perduodamos vykdyti veiklos (viešosios paslaugos ir / ar ūkinė komercinė veikla)	<ul style="list-style-type: none"> • gatvių apšvietimo plėtra (projektavimas, statyba); • naujai sukurto turto priežiūra/eksplotavimas. 	
6.1.2. Veiklos, kurias privatus subjektas gali vykdyti savo iniciatyva ir rizika	Privatus subjektas savo iniciatyva ir rizika veiklų negalės vykdyti.	
6.2. Perduodamų / pasiliekamų veiklų pasiskirstymas biudžeto eilutėse (realios vertės)		
	Viešojo subjekto pasiliekamų veiklų, kurios neįtrauktos į VPSP projektą, finansinio srauto vertė (su PVM)	VPSP projekte perduodamų veiklų privačiam subjektui finansinio srauto vertė (su PVM)
6.2.1. Kapitalo išlaidos:	-	6 913 525
6.2.1.1. Žemė	-	-
6.2.1.2. Nekilnojamasis turtas	-	-
6.2.1.3. Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	-	3 276 784
6.2.1.4. Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	-	2 308 132
6.2.1.5. Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą susijusios paslaugos	-	1 328 609
6.2.1.6. Kitos paslaugos ir išlaidos	-	-
6.2.1.7. Reinvesticijos	-	-

6.2.2. Veiklos pajamos	-	-
6.2.3. Veiklos išlaidos:	357 541	898 758
6.2.3.1. Žaliavos	-	-
6.2.3.2. Darbo užmokesčio išlaidos	-	-
6.2.3.3. Elektros energijos išlaidos	357 541	-
6.2.3.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	-	-
6.2.3.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	-	898 758
6.2.3.6. Kitos išlaidos	-	-
6.2.4. Pirkimo PVM (PVM nuo eilučių 6.2.1. + 6.2.3. – 6.2.2.). Eilutė pildoma tik jei pinigų srantai nurodomi be PVM.	-	-

CPVA išvada

I. Veiklų perdavimo logiškumas, teisėtumas, pagrįstumas ir efektyvumas

Kadangi KRS neturi įgūdžių/patirties pasirinkti, kuri konkreti įranga ir jos technologija gatvių apšvietimo viešajai paslaugai teikti yra efektyviausia, logiška ir pagrįsta visą veiklų kompleksą perduoti vykdyti privačiam subjektui. VPSP sutarties ilgalaikiškumas leis patikrinti, ar privataus subjekto pasiūlyta įranga ir jos valdymo technologija gali garantuoti elektros energijos kiekio sutaupymą, kurio nesant privačiam subjektui turėtų būti taikomos atitinkamos sankcijos (privatus subjektas turi prisiimti didžiąją dalį statybos ir tinkamumo rizikų, todėl kiekviena klaida, padaryta planuojant, projektuojant ir modernizuojant gatvių apšvietimo infrastruktūrą, gali turėti tiesioginę įtaką gatvių apšvietimo infrastruktūros palaikymo, eksploatavimo sąnaudoms, kurias privalės padengti privatus subjektas).

II. Apribojimai, susiję su veiklų perdavimu / vykdymu

Apribojimų nenumatyta.

III. Pinigų srautų, susijusių su veiklų, įtrauktų į Projekto apimtį ir neįtrauktų, tačiau susijusių su Projekto rezultatų pasiekimu, vertės detalizacija biudžetinėse eilutėse

Elektros energijos išlaidos nėra įtrauktos į Projekto apimtį. Atitinkamai, KRS elektros energijos išlaidas apmokės pagal faktą. Elektros energijos neįtraukimas į Projekto apimtį yra logiškas.

7. Rizikų paskirstymas		
Rizikų grupės	Viešasis subjektas	Privatus subjektas

	Veiklos, kurios neįtrauktos į VPSP projektą	VPSP projektas	
		VPSP projekte pasiliekomos veiklos	VPSP projekte perduodamos veiklos
7.1. Statybos rizika			X
7.2. Tinkamumo rizika			X
7.3. Paklausos rizika		X	
CPVA išvada			
<p>Įvertinus Projekte pateiktą rizikų matricą ir joje esančius duomenis apie rizikos veiksnių priskyrimą Projekto šaliai, galima daryti išvadą, kad rizikos Projekte įvertintos pagrįstai ir priskirtos tai šaliai, kuri sugeba ją valdyti geriausiai. Privatus subjektas prisiima didžiausią dalį statybos ir tinkamumo rizikų (pasirenkant įrangą ir technologiją, kurios užtikrins efektyviausią gatvių apšvietimo viešosios paslaugos teikimą), o KRS paklausos riziką (atsižvelgiant į Vietos savivaldos įstatyme nustatytas savarankiškas funkcijas, KRS turi užtikrinti tiesiogiai neapmokestiną gatvių apšvietimo paslaugą jos vartotojams). Toks Projekte formuojamas rizikų pasiskirstymas atitinka Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) reikalavimus, kad didžioji dalis statybos, tinkamumo rizikų būtų perduotos privačiam subjektui.</p> <p>Privatus subjektas nežinojo ir neturėjo galimybės žinoti apie apribojimus, nes jie nėra viešai skelbiami.</p> <p>I. Statybos rizika</p> <p>Projekto apimtyje nagrinėjama statybos rizika – statybos rangos darbai, perduodama privačiam subjektui. Atsižvelgiant į veiklų padalinimą tarp VPSP sutarties šalių, statybos rizikos, numatytos Projekto apimtyje, perdavimas privačiam subjektui iš esmės yra pagrįstas ir logiškas. Taip pat rizikų matricoje nurodyta, jog 1.4.3 rizika netaikoma, tačiau šiame Projekte ji gali pasireikšti ir turėtų būti taikoma, jei paaiškės, jog reikalavimai turtui negali būti realizuoti praktikoje, nes jie nebus suderinami su teisės aktuose nustatytais reikalavimais. Rizika nurodyta 1.7.1 punkte (Privatus subjektas nežinojo ir neturėjo galimybės žinoti apie apribojimus, nes jie nėra viešai skelbiami) ir 2.4.1 punkte (Privatus subjektas tokia informacija nedisponuoja) turi būti priskiriama viešajam subjektui.</p> <p>II. Finansavimo rizika</p> <p>Rizika numatyta 5.5.2 punkte priskiriama viešajam subjektui, pridėtinės vertės mokesčio pasikeitimo yra kompensavimo įvykis ir siekiant atpiginti VPSP projektus įprastai priskiriama viešajam subjektui</p> <p>III. Tinkamumo rizika</p> <p>Projekte privačiam subjektui perduodamos veiklos susijusios su tinkamu projektavimu, statyba bei įrengimu ir šios infrastruktūros objektų eksploatacija bei priežiūra. PK nurodoma, kad VPSP sutartyje bus numatomi aiškūs paslaugų teikimo standartai ir normos, kuriomis privalės vadovautis privatus subjektas teikdamas gatvės apšvietimo paslaugas. Privatus subjektas bus atsakingas už įsipareigoto elektros energijos</p>			

suvartojimo pasiekimą ir tinkamą gatvių apšvietimo sistemos eksploatavimą vadovaujantis aiškiai apibrėžtais standartais. Turto ir jos eksploatacijos bei priežiūros paslaugų tinkamumo rizika perduodama privačiam subjektui.

IV. Paklausos rizika

KRS prisiima dalį paklausos rizikos – demografinių veiksnių pasikeitimo. Privačiam subjektui perduodami paklausos rizikos veiksniai kuriuos jis sugeba geriau valdyti. Rizika nurodyta 7.3 punkte (pasikeičia vartotojų nuomonė apie teikiamas Paslaugas, prekes ar produktus) turi būti dalinamasi, kadangi vartotojų nuomonė gali keisti tiek dėl privataus, tiek dėl viešojo subjekto veiksmų.

Įvertinus Projekte pateiktą rizikų matricą ir joje esančius duomenis apie rizikos veiksnių priskyrimą Projekto šaliai, galima daryti išvadą, kad rizikos Projekte įvertintos pagrįstai ir priskirtos tai šaliai, kuri sugeba ją valdyti geriausiai. Privatus subjektas prisiima didžiausią dalį statybos ir tinkamumo rizikų, o KRS paklausos riziką (atsižvelgiant į Vietos savivaldos įstatyme nustatytas savarankiškas funkcijas, KRS turi užtikrinti tiesiogiai neapmokestiną gatvių apšvietimo paslaugą jos vartotojams). Toks Projekte formuojamas rizikų pasiskirstymas atitinka Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) reikalavimus, kad didžioji dalis statybos, tinkamumo rizikų būtų perduotos privačiam subjektui.

8. Partnerystės finansiniai rodikliai, Eur			
	Diskontuota vertė	Reali vertė	Nominali vertė⁸
8.1. Valdžios ir privataus subjektų partnerystės VžPP projektas			
8.1.1. Maksimalūs viešojo subjekto turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte (su PVM) ⁹	9 717 941	13 129 094	16 808 646
8.1.2. Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui ¹⁰ (su PVM)	9 224 119	12 584 290	16 216 864

⁸ Nominali vertė suprantama, kaip vertė, kuri atspindi kiekvienu analizuojamu laikotarpiu esamas kainas. Indeksas naudojamas realių pinigų srautų konvertavimui į nominalius – 3 proc.

⁹ Privačiam subjektui perduodamų veiklų vykdymo išlaidos kartu su šių veiklų vykdymu susijusia rizika.

¹⁰ Privačiam subjektui perduodamos veiklos vykdymo išlaidos kartu su perduodamomis rizikomis.

8.1.3. Prisiimami viešojo subjekto turtiniai įsipareigojimai PP ¹¹ (su PVM)	493 822	544 804	591 782
8.1.4. VPSP sutarties vertė (aktualu tik koncesijos atveju)	-	-	-
8.1.5. Tikėtinas skolos dydis viešojo subjekto biudžete (be PVM) ¹²	5 367 861	5 713 657	5 990 521
8.1.6. Pridėtinės vertės mokesčio (PVM) dalis, skaičiuojant maksimalius viešojo subjekto turtinius įsipareigojimus ¹³	1 686 585	2 278 603	2 917 203
Kita:			
8.1.7. Viešojo subjekto išlaidų ir rizikų, susijusių su VPSP projekto įgyvendinimu, tačiau kurios nėra įtrauktos į VPSP projekto apimtį, vertė.	337 501	475 237	623 875
8.1.8. Kita			

CPVA išvada

I. VPSP projekto finansinių rodiklių vertinimas

8.1.1 – 8.1.3 ir 8.1.6 – 8.1.7. eilutėse suskaičiuotų rodiklių dydžiai yra įvertinti su rizika. Apskaičiuojant Projekto rizikas panaudoti standartiniai rizikos tikimybių skirstinių parametrai, kurie skaičiuoklėje yra integruoti.

II. Tikėtino skolos dydžio, jei vadovaujantis fiskalinės drausmės ir Eurostato reikalavimais, sukurtas turtas būtų apskaičiuojama viešojo sektoriaus balanse, vertinimas

Tikėtinas KRS skolos dydis, jei vadovaujantis fiskalinės drausmės ir Eurostato reikalavimais, sukurtas turtas būtų apskaičiuojamas viešojo sektoriaus balanse – 6 913 525 (su PVM) realiąja verte.

¹¹ Viešojo subjekto prisiimamų rizikų, susijusių su privačiam subjektui perduodamomis veiklomis, vertė.

¹² Vertinama, atsižvelgiant į fiskalinės drausmės reikalavimus ir Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) reikalavimus.

¹³ Maksimali PVM mokėtina suma, kuri tikėtina grįš į valstybės biudžetą.

9. VPSP projekto finansinis gyvybingumas¹⁴	
9.1. Metinis atlyginimas	Maksimalus vidutinis metinis atlyginimas (nominalia verte) – 1 247 451 Eur (su PVM) (16 216 864 / 13).
9.2. Koncesijos mokestis	Netaikoma
9.3. Atlygis (jei taikoma) ¹⁵	Netaikoma
9.4. Mokesčiai	Netaikoma
9.5. VPSP projekto grąža ¹⁶	Privataus subjekto vidinė grąžos norma – 13% , diskontuotas atsipirkimo laikotarpis – 11 metai. PP skaičiuoklės finansinio gyvybingumo vertinimo darbalapyje 7.2 daromos šios esminės prielaidos: - finansavimo struktūra: 30% - investicijų finansuojama nuosavu kapitalu, 70% - paskolos lėšomis; - privataus subjekto nuosavo kapitalo metinė grąža po mokesčių – 12%; - skolinto kapitalo palūkanų norma – 3,5%.
9.6. VPSP projekto finansinis prieinamumas ¹⁷	Pagal Partnerystės klausimyno 3 priedo duomenis nustatyta, kad KRS visu VPSP sutarties laikotarpiu galės užtriktini finansinį prieinamumą mokėjimams privačiam subjektui atlikti.
9.7. Kita	-
CPVA išvada	
I. VPSP projekto finansinio gyvybingumo iki pelno mokesčio vertinimas	
Projekto finansinis gyvybingumas planuojamas užtikrinti metiniais KRS mokėjimais privačiam subjektui, todėl KRS jau dabar turi atsakingai planuoti savo finansinius pajėgumus, o Partnerystės klausimyno 3 priedo 6 punktą „ <i>Lėšų poreikis vertinamam PP įgyvendinti</i> “ būtina pasikoreguoti ir įsivertinti metinius mokėjimus nominaliomis vertėmis, kurios atspindi maksimalius galimus KRS mokėjimus privačiam subjektui, įvertinant kasmetinį 3 proc. indeksavimo koeficientą visu VPSP projekto ataskaitiniu laikotarpiu.	
II. Mokestiniai klausimai (atleidimas / mokėjimas)	
Projekte mokesčiai privačiam investuotojui nenumatyti.	
III. VPSP projekto patrauklumo rinkai vertinamas, atsižvelgiant į grąžos rodiklius	
Prie esamų prielaidų Projekto grąža yra pakankama ir privatiems subjektams dalyvausi tokio projekto pirkime galėtų būti patrauklu.	

¹⁴ Angl. k. (financial viability) – finansinių galimybių padengti projekto išlaidas, vykdyti įsipareigojimus, sugeneruoti pakankamą grąžą privačiam subjektui kompleksinis vertinimas. Vertinimas atliekamas atsižvelgiant į investicijų projekto skaičiuoklės 7.2 darbalapį.

¹⁵ Atlygis suprantamas, kaip suteikiančiosios institucijos mokėjimas koncesininkui arba bet kurios rūšies finansinė nauda, įskaitant kompensacijas už viešųjų paslaugų teikimą ar investicijų subsidijas. Taikoma tik koncesijos atveju.

¹⁶ VPSP projekto veiklos pelno grąža skaičiuojama prieš nusidėvėjimą ir amortizaciją (angl. k. EBITDA)

¹⁷ Viešasis subjektas turi užtikrinti pakankamą finansavimą (jei aktualu), savo finansiniams įsipareigojimams vykdyti, jog VPSP projektas galėtų būti įgyvendintas.

IV. Viešojo subjekto galimybių mokėti mokėjimus privačiam subjektui už veiklą vykdymą ir priimti kitus finansinius įsipareigojimus vertinimas

Ir pakoregavus Partnerystės klausimyno 3 priedo duomenis matyti, kad KRS būtų pajėgus vykdyti finansinius įsipareigojimus.

10. VPSP projektą įgyvendinančio viešojo subjekto pasirengimas įgyvendinti

12.1. Rinkos suinteresuotumas VPSP projektu	Išsamus rinkos tyrimas nebuvo atliktas. Nėra informacijos, jog buvo vykdyta vieša konsultacija dėl šio Projekto, tačiau PK nurodoma, kad KRS įgyvendinamuose gatvių apšvietimo modernizavimo ir įrengimo projektuose dalyvauja daug tiekėjų, kurie intensyviai konkuruoja kainomis – tai rodo, kad rinka gana aktyvi, nemažai rinkoje veikiančių įmonių.	
12.2. Viešojo subjekto turima kompetencija / patirtis	Pagal PK pateiktą informaciją šiuo metu dar nėra paskirti už Projekto įgyvendinimą atsakingi asmenys. Nurodoma, kad planuojama paskirti įvairių sričių kompetencijos turinčius specialistus (svarstoma galimybė pasitelkti išorės konsultantus).	

CPVA išvada

I. Rinkos tyrimas

Rengiant Projektą nebuvo atliktas išsamus rinkos tyrimas / vieša konsultacija, tačiau KRS įgyvendinamuose gatvių apšvietimo modernizavimo ir įrengimo projektuose dalyvauja daug tiekėjų, kurie intensyviai konkuruoja kainomis.

II. Savivaldybės atsakingų asmenų kompetencija

Šiuo metu nėra paskirti už Projekto įgyvendinimą atsakingi asmenys. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1480 „Dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės“, 5 punktu turi būti paskirtas už Projektą atsakingas asmuo. Taip pat rekomenduotina į Projekto rengimo / įgyvendinimo procesą įtraukti KRS darbuotojus, kurie tiesiogiai dalyvavo rengiant ir / ar įgyvendinant ankstesnius VPSP projektus. KRS, įvertinusi turimas kompetencijas, esant poreikiui iš anksto turi spręsti klausimą dėl išorės konsultantų pasitelkimo.

Galutinė CPVA vertinimo išvada:

1. Iškelto problemoms spęsti pasirinkta IP įgyvendinimo alternatyva socialiniu-ekonominiu požiūriu yra naudingiausia, kurią tikslinga įgyvendinti VPSP būdu. Tačiau atkreipiame dėmesį į IP nagrinėjamų alternatyvų teikiamų paskaičiavimų patikimumą, dėl ko privataus subjekto atrankos metu tiekėjų pateikiamos pasiūlymų kainos gali skirtis nuo pateiktų IP ir VPSP projekte:
    - kadangi tokio pobūdžio infrastruktūra jau egzistuoja ir veikla vykdoma, todėl IP analizėje prielaidoms grįsti tikslinga infrastruktūros remonto ir palaikymo išlaidas skaičiuoti pagal sukauptus faktinius duomenis, kurie atspindėtų tikslesnius ir realistiškesnius šiuos išlaidų srautus;
    - nors investicijų apimtis ir yra pakoreguota bei perskaičiuota sąnaudų elementų kainų indekso prognozuojamomis vertėmis, atsižvelgiant į faktinį investicijų patyrimo laikotarpį (2023-2024 m.), tačiau jei ir toliau išsilaikys pakankamai intensyvus žaliavų ir darbų kainų augimas, išlieka rizika, kad suplanuotų lėšų apimtis gali būti nepakankama ir pareikalaus papildomų finansinių šaltinių iš biudžeto.
    - rengiant sutarties projektą būtina nurodyti kokius kokybinius ir kiekybinius reikalavimus turės atitikti turtas sutarties pabaigoje.
- Atskiri ir detalūs pastebėjimai pateikiami atskirose išvados dalyse aukščiau.

Vertinimą atlikusių ekspertų vardas, pavardė, ir parašas

1. Ieva Dženkauskaitė
  2. Egidijus Šerkšnas
-